

ÅTGÄRDER FÖR BEGRÄNSANDE AV PRODUKTIONEN I HÖNSHUSHÅLLNINGEN

Produktionen av hönsägg stöds i Finland med ca 10 miljoner euro per år. Stödet söks från kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter, som också beslutar om stödets beviljande. Stödet betalas helt med nationella medel, för i Europeiska Unionen betraktas ägg som vidareförädling av spannmål och produktion av ägg stöds inte särskilt.

Stöd betalas för högst 20 000 hönor per sökande. Målsättningen för stödbegränsningen har varit att minska överproduktionen av ägg och förhindra uppkomsten av industriell äggproduktion.

I en begäran om utredning som ställdes till revisionsverket år 2005 framfördes att flera äggproducenter skulle ha kringgått nämnda maximibegränsning med olika slags aktiebolags- och andra arrangemang. Med revisionen har klarlagts hur mycket stöd som eventuellt har betalats ogrundat och hur myndigheterna har skött övervakningen av stödbegränsningen. Som revisionsmaterial har använts data som tagits ur jord- och skogsbruksministeriets stödregister.

På basis av observationerna vid revisionen finns det skäl att misstänka att åtminstone några stora hönsgårdar har ägnat sig åt att kringgå stödbegränsningen. Möjliga sätt att göra detta har varit antingen att utnyttja bulvanföretag som sökande av stöd eller att på gården bosatta familjemedlemmar ansöker om stöd som självständiga lantbruksföretagare.

Ifall misstankarna håller streck, är uppskattningen av ogrundat betalat stöd i fråga om år 2005 0,5-1 miljon euro. Eftersom verksamheten i vissa fall har bedrivits redan i flera års tid, är det uppenbart att på 2000-talet ogrundat har betalats flera miljoner euro i stöd åt hönshushållningen. Jord- och skogsbruksministeriet har meddelat att det utreder de tvivelaktiga fallen. De ogrundat betalda stöden borde återkrävas jämte ränta till staten.

På basis av revisionen är det uppenbart att de problem som gäller kringgående av stödbegränsningen har varit kända både hos Egentliga Finlands arbetskrafts- och näringscentral och hos jord- och skogsbruksministeriet. Trots detta har iakttagandet av begränsningen övervakats i rätt så stora drag och jord- och skogsbruksministeriet har inte tagit fram detaljerade anvisningar om hur stödbegränsningen borde övervakas.

Till övervakningen an knyter också praktiska svårigheter. Med ett rutinartat kontrollbesök är det inte möjligt att klargöra vem som äger extra hönor som eventuellt finns på gården och om för dem har sökts stöd. På basis av nuvarande lagstiftning är det inte klart när t.ex. inom samma gårdsmiljö bosatta sökande skall betraktas som självständiga gårdar. P.g.a. den bristfälliga definieringen av begreppet gård borde kontrollörerna i praktiken bo på gården, för att det skulle kunna klargöras vem som de facto fattar besluten om produktionen på gården. För detta finns givetvis inte resurser.

Beroende på bristerna i övervakningen har stödbegränsningen inte fungerat på önskat sätt. Överproduktionen av hönsägg har inte eliminerats och i landet finns flera stora hönsgårdar, av vilka den största har över 100 000 värphönor.

Beviljandet av lantbruksstöd ankommer på kommunens landsbygdsnäringsmyndighet, som vilken oftast fungerar kommunens lantbrukssekreterare. På basis av revisionen kan systemet för beviljande av stöd delvis betraktas som alltför splittrat. Det vore därför skäl att utreda möjligheten att övergå till ett mera centraliserat system vad gäller stödet till hönshushållningen.